

PROJEKT

NR 274/2018

UCHWAŁA Nr / / 2018

RADY MIEJSKIEJ OSTRZESZÓW

z dnia 2018r.

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie
Ostrzeszów na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.) Rada Miejska Ostrzeszów uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018-2020”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ostrzeszów.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ

[Signature]
mgr inż. Mariusz Witek

Bez zastrzeżeń pod względem
formalno - prawnym

RADCA PRAWNY

[Signature]
Artur Derewiecki

PROJEKT

UZASADNIENIE
do UCHWAŁY Nr / / 2018
z dnia 2018r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie
Ostrzeszów na lata 2018-2020

Przywołane w podstawie prawnej uchwały przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*j.t. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.*) jako jedno z zadań własnych gminy wskazują opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, zastrzegając do kompetencji rady gminy ich uchwalenie.

Przedłożony projekt „Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018 - 2020” zawiera zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zdolności do prawidłowego wypełnienia ról społecznych poprzez zapewnienie im kompleksowego wsparcia ze strony Miasta i Gminy Ostrzeszów oraz innych instytucji do tego powołanych. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

„Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018 - 2020” jest spójny ze Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016-2022 przyjętą Uchwałą Rady Miejskiej Ostrzeszów Nr XXVI/161/2016 z dnia 28.12.2016r.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest uzasadnione.

BURMISTRZ

mgr inż. Mariusz Witek

PROJEKT

Załącznik
do Uchwały Nr / / 2018
Rady Miejskiej Ostrzeszów
z dnia 2018r.

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018-2020

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Ostrzeszów
3. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie
4. Cele gminnego programu wspierania rodziny
5. Adresaci programu
6. Zasoby instytucjonalne
7. Źródła finansowania programu
8. Monitoring i ewaluacja programu

Wprowadzenie

Rodzina to podstawowa grupa społeczna. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej rodzinę stanowią osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Rodzina charakteryzuje się silnymi więziami emocjonalnymi, stanowi pierwotną grupę rozwoju człowieka ze względu na tworzenie pierwszego i najważniejszego środowiska życia dziecka. Funkcjonowanie rodziny wpływa na kształtowanie się tożsamości młodego człowieka, jego postawy oraz hierarchię wartości. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny tworzącej warunki do rozwoju dziecka sprzyja: dostateczna sytuacja finansowa i bytowa rodziny, prawidłowa atmosfera życia rodzinnego (atmosfera szczęścia, miłości i zrozumienia), prawidłowe umiejętności wychowawcze rodziców, istnienie troski o harmonijny rozwój dziecka oraz jego samodzielność życiową, szacunek dla praw dziecka, prawidłowa komunikacja, odpowiednie wzorce postępowania rodziców (brak uzależnień, zainteresowanie rodziców konstruktywnymi formami spędzaniem czasu wolnego).

Problemy istniejące w rodzinach zakłócają rozwój dziecka, co przekłada się na występowanie kolejnych, niekorzystnych zjawisk społecznych jak uzależnienia, przestępczość, bezradność życiowa i wiele innych. Wobec powyższego rodzina doświadczająca różnorodnych trudności lub przejawiająca deficyty w wypełnianiu swoich funkcji powinna otrzymać wsparcie w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*j.t. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.*) określa zasady i formy pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ustawodawca podzielił zadanie wspierania rodziny i pieczy zastępczej na gminę, powiat i samorząd województwa.

Pierwszym elementem systemu wspierania rodziny jest gmina. Działania gminy powinny być nakierowane na profilaktykę oraz na wszechstronną pomoc rodzinie w kryzysie, tak aby mogła ona poradzić sobie z trudnościami. Zgodnie z art. 176 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych szczególnie przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ww. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Trzyletni gminny program wspierania rodziny zwany dalej Programem obejmuje diagnozę problemów rodzin, która wyznacza kierunki planowanych działań. Programowane działania mają na celu wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, utrzymanie pełnej rodziny, zmniejszenie liczby dzieci w systemie pieczy instytucjonalnej, powrót dzieci do rodziny biologicznej lub pomoc w usamodzielnieniu się wychowanków pieczy zastępczej. Ważnym elementem Programu niezbędnym do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny jest stworzenie warunków do rozwoju i szkolenia kadr pracujących na rzecz rodzin wieloproblemowych. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej ukierunkowuje Program na współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami, gdyż skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich nie może być osiągnięta bez współpracy jednostek (sąd, policja, instytucje oświatowe, podmioty lecznicze, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i inne).

Podstawy prawne opracowania programu

Głównym celem Programu jest skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Realizacja Programu powinna prowadzić do podejmowania działań profilaktycznych i ograniczenia dysfunkcji rodzin oraz rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 dla Gminy Ostrzeszów jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (*Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.*),
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r.,
- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*j.t. Dz. U. z 2017r., poz. 697 z późn. zm.*),

- Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (*j.t. Dz. U. z 2017r., poz. 1769 z późn. zm.*),
- Ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (*Dz. U. z 2016r., poz. 1860*),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (*j.t. Dz. U. z 2015r., poz. 1390 z późn. zm.*),
- Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*j.t. Dz. U. z 2016r., poz. 487 z późn. zm.*),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (*j.t. Dz. U. z 2017r., poz. 783 z późn. zm.*),
- Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 – 2022 (*uchwała Rady Miejskiej Ostrzeszów Nr XXVI/161/2016 z dnia 28.12.2016r.*),
- Wielkopolskim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 roku (*Załącznik do Uchwały nr XL/788/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 grudnia 2013 roku*).

Poniżej opisane zostały dane statystyczne dotyczące poszczególnych form pomocy, aktualne zasoby, zaobserwowane tendencje i wynikające z nich propozycje kierunków koniecznych działań.

Wspieranie rodziny jako główne zadanie gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy zapewnić wsparcie, które polega w szczególności na wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, dążeniu do reintegracji rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny,
- placówek wsparcia dziennego,
- rodzin wspierających.

Asystent rodziny

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny wykazujące bezradność opiekuńczo- wychowawczą lub dążące do odzyskania możliwości sprawowania pieczy nad dziećmi, którym sąd udzielił zabezpieczenia w postaci umieszczenia dziecka poza środowiskiem domowym- rodzinom może zostać udzielone wsparcie w postaci asystenta rodziny. Współpraca z asystentem rodziny jest dobrowolna i prowadzona za zgodą rodziny dążącej do przezwyciężenia różnorodnych trudności życiowych w celu stworzenia

odpowiednich warunków do rozwoju i wychowania dzieci. Zgodnie z art. 15 ww. ustawy, do zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, z jej aktywnym udziałem oraz z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny. Asystent rodziny:

- udziela wsparcia: psychicznego i emocjonalnego,
- pełni funkcję: doradcą, diagnostyczno - monitorującą, wychowawczą, motywującą – aktywizującą,
- koordynuje działania skierowane na rodzinę

Praca asystenta z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie.

Asystent rodziny koordynuje wsparcie wielu instytucji. Asystenci rodziny z Gminy Ostrzeszów współpracują z różnymi instytucjami: szkołami, przedszkolami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrzeszowie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o., Ośrodkiem Leczenia Uzależnień „Remedium”, biorą udział w posiedzeniach grup roboczych, Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących procedury „Niebieskie Karty” oraz w spotkaniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Asystenci rodziny z terenu Gminy Ostrzeszów spotykali się w trakcie wykonywania swoich obowiązków z różnymi problemami w rodzinach, takimi jak: niskie umiejętności wychowawcze (krzyk, odrzucanie emocjonalne dzieci, brak dbania o potrzeby materialne dzieci), wyuczona bezradność życiowa, niskie umiejętności gospodarowania budżetem domowym, niskie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, brak utrzymywania czystości w domu oraz higieny osobistej, brak konstruktywnych wzorców spędzania czasu wolnego, zaniedbania zdrowotne, uzależnienia od alkoholu (zarówno matki jak i ojcowie), uzależnienia od innych środków odurzających, przemoc psychiczna i fizyczna, niepełnosprawność, upośledzenie umysłowe rodziców i dzieci, bezrobocie.

Placówki wsparcia dziennego

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka może być prowadzona w postaci objęcia dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- 2) specjalistycznej,
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej (zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań),
- specjalistycznej (organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny; terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię),
- pracy podwórkowej (realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

Na terenie Gminy Ostrzeszów nie działa placówka wsparcia dziennego. Celem Programu jest utworzenie jednej placówki wsparcia dziennego. W Gminie Ostrzeszów działa

obecnie 6 świetlic środowiskowych - 2 świetlice znajdują się w Ostrzeszowie, pozostałe na terenach wsi: Rogaszyce, Rojów, Siedlików, Bledzianów. Świetlice pełnią funkcje opiekuńczą, zapewniają opiekę dzieciom i młodzieży podczas czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, pomoc w nauce, kontakt rodziną dziecka.

Rodziny wspierające

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodziny z terenu Gminy Ostrzeszów nie zgłaszają potrzeby wsparcia w formie rodzin wspierających, w związku z czym nie prowadzono działalności w tym zakresie.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza to rodzina, która tymczasowo bądź na stałe opiekuje się i wychowuje dzieci osierocone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić opieki i wychowania. Rodzina ta pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka. Rodziny zastępcze dzielimy na:

- a) **spokrewnione** – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- b) **niezawodowe** – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- c) **zawodowe**, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzinny Dom Dziecka to ośrodek wychowawczy dla osieroconych lub pozbawionych opieki rodzicielskiej dzieci oraz młodzieży do 18 roku życia, który jest zorganizowany w naturalnych rodzinach zastępczych, w przystosowanych domach rodzinnych.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- 1) placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- 2) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna,
- 3) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

a) **typu socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, zaspokaja jego niezbędne potrzeby i podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny,

b) **typu interwencyjnego** – zapewnia dziecku doraźną opiekę w czasie trwania sytuacji kryzysowej lub w przypadkach wymagających zapewnienia mu natychmiastowej opieki. Pobyt w placówce interwencyjnej nie powinien być dłuższy niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może on zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej,

c) **typu specjalistyczno-terapeutycznego** – zapewnia opiekę dzieciom o indywidualnych potrzebach, wymagających stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej opieki (dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności i wymagające wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych),

d) **typu rodzinnego** – zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dla maksymalnie 8 dzieci, (za wyjątkiem rodzeństwa), zaspokaja niezbędne potrzeby dzieci i podejmuje działania na rzecz powrotu dzieci do ich rodzin. Prowadzenie placówki można zlecić organizacji pozarządowej.

2. Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna – zapewnia opiekę dzieciom wymagającym szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji, nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

3. Interwencyjny ośrodek preadopcyjny - zapewnia opiekę dzieciom, które wymagają specjalistycznej opieki, a nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu ostrzeszowskiego funkcjonuje placówka opiekuńczo - wychowawcza typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka w Ostrzeszowie. Dysponuje on 34 miejscami dla wychowanków:

- 24 miejsca w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego w Ostrzeszowie,
- 10 miejsc w Mieszkaniu Usamodzielnienia w Książenicach.

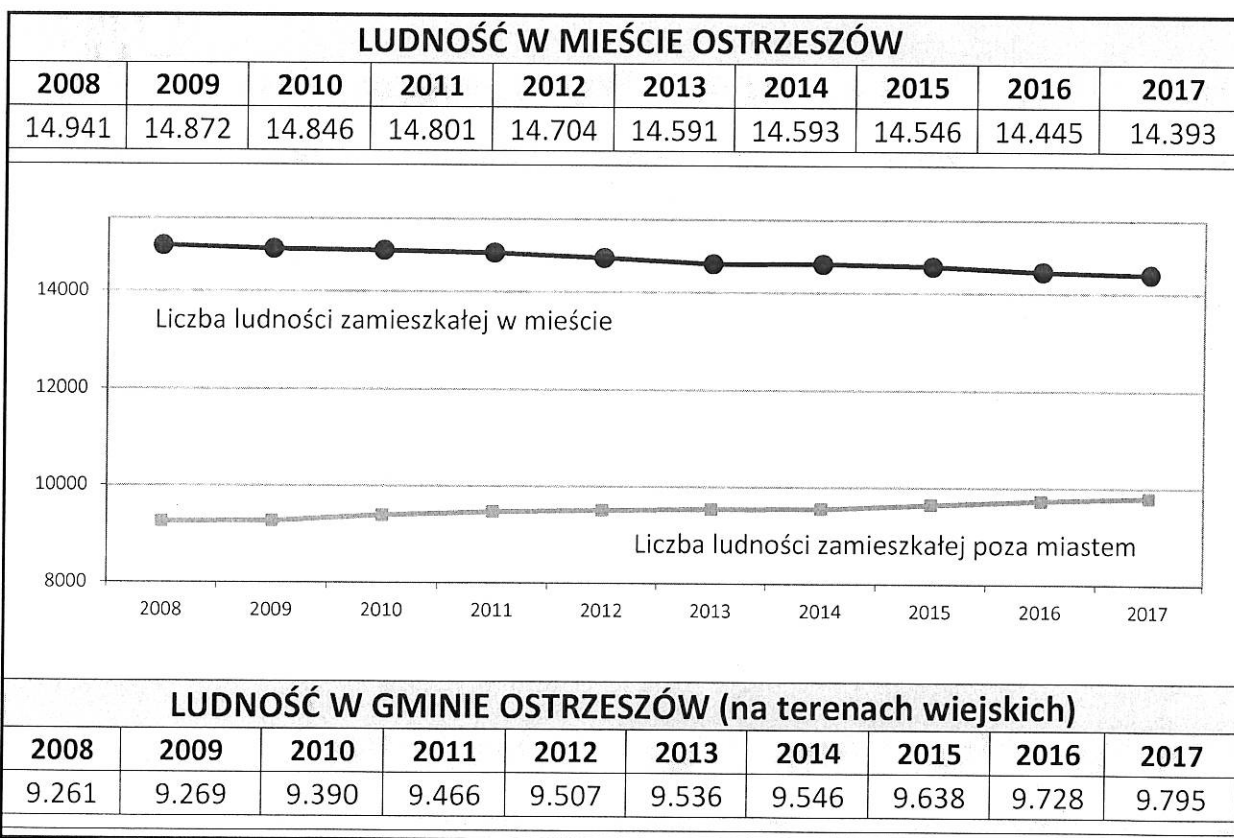
Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Ostrzeszów

Ostrzeszów jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 187,5 km² położoną w południowej części województwa wielkopolskiego. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017r. na jej terenie zameldowanych było 24.188 osób, z czego niemal 60% w mieście Ostrzeszów.

ROK	Ilość zameldowanych osób (w tym na pobyt czasowy)		
	Miasto i Gmina Ostrzeszów	Miasto	Tereny wiejskie
2015	24.184 (547)	14.546 (413)	9.638 (134)
2016	24.173 (513)	14.445 (376)	9.728 (137)
2017	24.188 (566)	14.393 (422)	9.795 (144)

Źródło: Dane meldunkowe z Biura Ewidencji Ludności UMiG w Ostrzeszowie
(w każdym przypadku stan na dzień 31 grudnia danego roku)

O ile liczba mieszkańców (osób zameldowanych) w skali Miasta i Gminy Ostrzeszów w ostatnich 10 latach praktycznie nie uległa zmianie (24.202 w 2008r. – 24.188 w 2017r.), to zauważalna jest stała tendencja ubytku liczby mieszkańców miasta na rzecz terenów wiejskich.

Źródło: Dane meldunkowe z Biura Ewidencji Ludności UMiG w Ostrzeszowie
(w każdym przypadku stan na dzień 31 grudnia danego roku – łączna ilość osób zameldowanych)

Szczególnie zauważalny jest przyrost liczby ludności w miejscowościach bezpośrednio sąsiadujących z miastem (Olszyna, Rojów, Ostrzeszów-Pustkowie, Myje, Potaśnia, Kuźniki) i wiąże się z rozwojem budownictwa jednorodzinnego na tych terenach. Trend ten można odczytywać jako efekt poprawy sytuacji ekonomicznej rodzin – coraz więcej osób stać na

wybudowanie domu czy zakup (nierzadko kolejnego w rodzinie) pojazdu, wobec czego oddalenie od centrum miejscowości nie stanowi problemu.

Jeśli chodzi o sytuację na rynku pracy to – podobnie jak w skali kraju – również w przypadku Miasta i Gminy Ostrzeszów widać wyraźną tendencję spadkową. Szczególnie cieszy fakt zmniejszania się liczby osób bez zatrudnienia wśród osób młodych (poniżej 25 roku życia) czy osób długotrwale bezrobotnych. Pewnym problemem pozostaje zwiększający odsetek kobiet w ogólnej ilości osób bezrobotnych wynoszący niemal 70% (w 2014r. odsetek ten wynosił 63%). Wciąż niemal połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne.

Kategoria danych	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Liczba bezrobotnych ogółem	823	730	604
Liczba bezrobotnych kobiet	524	491	422
Liczba bezrobotnych mężczyzn	299	239	182
Liczba bezrobotnych do 25 roku	171	131	95
Liczba bezrobotnych powyżej 50	214	183	154
Liczba długotrwale bezrobotnych	425	363	297

Źródło: GUS (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie

Wraz z poprawą ogólnej sytuacji materialnej społeczeństwa oraz spadkiem bezrobocia zauważalny jest również spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej polegającej na wsparciu finansowo-rzeczowym. Na wysokim poziomie utrzymuje się liczba rodzin oczekujących poradnictwa specjalistycznego.

Rodzaj danych	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017
Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ostrzeszów (osoby zameldowane na pobyt stały i czasowy)	24.184	24.173	24.188
Liczba osób bezrobotnych	823	730	604
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	873	824	707
Liczba pracowników socjalnych	12	11	11
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była praca socjalna	873	824	707
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	249	280	270
Liczba asystentów rodziny	2	2	2

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, a w następnej kolejności - ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, sytuacje kryzysowe, przemoc w rodzinie, bezdomność, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, narkomania, zdarzenia losowe. Na przestrzeni lat 2015-2017 obserwuje się spadek liczby osób korzystających z ww. powodów ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Uwagę natomiast zwraca rosnąca ilość rodzin, gdzie problemem staje się uzależnienie – od alkoholu i narkotyków.

Rodzaj danych	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017
Rodziny ogółem, w tym:	678	637	707
Ubóstwo	348	306	252
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	13	11	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	60	46	39
Bezrobocie	265	261	166
Niepełnosprawność	293	320	308
Długotrwała lub ciężka choroba	408	332	374
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	133	127	110
• rodziny niepełne	101	74	67
• wielodzietne	55	56	31
Przemoc w rodzinie	37	29	30
Alkoholizm	44	47	55
Narkomania	1	2	4
Trudności w przystosowaniu do życia Po opuszczeniu zakładu karnego	7	4	2
Zdarzenia losowe	1	1	0
Sytuacje kryzysowe	60	42	35

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

Poniższa tabela obrazuje z kolei liczbę dzieci umieszczonych w Pieczy Zastępczej z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów oraz Powiatu Ostrzeszowskiego w latach 2015-2017.

Ilość dzieci umieszczonych w Pieczy Zastępczej w latach 2015 - 2017						
Obszar	Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017	
	Piecza rodzinna	Piecza instytucjonalna	Piecza rodzinna	Piecza instytucjonalna	Piecza rodzinna	Piecza instytucjonalna
Powiat Ostrzeszowski	8	0	9	3	13	16
MiG Ostrzeszów	8	0	4	3	7	9

Źródło: PCPR w Ostrzeszowie

W latach 2015-2017 wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 50 rodzin. W tym też okresie zakończono współpracę z 12 rodzinami – w 5 przypadkach z powodu osiągnięcia zamierzonych celów, natomiast w 7 na skutek zaprzestania współpracy ze strony rodziny. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długoterminowym (osiągnięcie oczekiwanego efektu w niektórych przypadkach następuje po wielu miesiącach, a nawet kilku latach), dlatego też w 31 środowiskach działania asystentów rodziny trwały powyżej roku.

Rodzaj danych	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017
Liczba asystentów rodziny	2	2	2
Liczba rodzin, w tym objętych wsparciem:	15	15	20
• do 3 miesięcy	0	1	2
• od 4 m-ca do 12 miesięcy	6	4	6
• powyżej 1 roku	9	10	12
Zakończona współpraca z rodzinami, w tym z powodu:	5	4	3
• osiągnięcia celów	2	1	2
• braku efektów	0	0	0
• zaprzestania współpracy przez rodziny	3	3	1

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

W latach 2015-2017 procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w 99 rodzinach. W ramach tejże procedury zostało powołanych 57 Grup Roboczych, które odbyły 329 posiedzeń. W tym też okresie w 60 przypadkach zakończono procedurę „Niebieskie Karty”.

Rodzaj danych	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	37	33	29
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	18	20	22
Liczba utworzonych Grup Roboczych	23	19	15
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	131	103	95

Źródło: MGOPS w Ostrzeszowie

Cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018-2020

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018-2020 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do rozwoju wsparcia dla rodzin borykających się z trudnościami w wypełnianiu swoich ról. Jest on integralny z poszczególnymi celami Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 – 2022.

Zgodnie ze wskazaniem Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 roku, polski system opieki nad rodziną był przez wiele lat nieefektywny ze względu na utrzymujący się wzrost liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz brak zorganizowanego systemu wsparcia dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Wielkopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej skupia się wokół rozwoju nowych rozwiązań w sferze prowadzenia działań nakierowanych na rodzinę, takich jak asystent rodziny i rodzina wspierająca oraz promuje rodzinne formy pieczy zastępczej. Cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów są kontynuacją głównego celu Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, którym jest efektywnie funkcjonujący system wsparcia rodziny i pieczy zastępczej na terenie województwa wielkopolskiego.

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018-2020 jest dokumentem częściowo wdrażającym Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 – 2020. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2016 - 2022 zostały określone obszary dotyczące wspierania rodziny:

- walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- tworzenie warunków sprzyjających wzmacnianiu funkcji rodziny,
- przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób jej doświadczających,
- rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom.

Na tej podstawie zostały określone cele Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018-2020:

CEL GŁÓWNY:

- Kompleksowe wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów i wypełnianiu jej funkcji.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.
- Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
- Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wspierania rodzin borykających się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, problemem alkoholowym, przemocą, niepełnosprawnością.

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą	2018-2020
Dożywianie dzieci w szkole	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zakład Obsługi Placówek Oświatowych	Liczba dzieci objętych dożywianiem	2018-2020
Udzielanie stypendiów na potrzeby szkolne dzieci	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci objętych stypendiami szkolnymi	2018-2020
Współfinansowanie pobytu dzieci w przedszkolach	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci	2018-2020
Współfinansowanie wypoczynku dzieciom z rodzin ubogich	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA Organizacje pozarządowe	Liczba dzieci z rodzin wieloproblemowych	2018-2020
Realizacja programu wspierania rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny i Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin wielodzietnych	2018-2020
Aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób bezrobotnych	2018-2020
Adaptacja budynków na mieszkania socjalne	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Urząd Miasta i Gminy	Liczba osób, które otrzymały przydział mieszkania socjalnego	2018-2020
Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2018-2020

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	2018-2020
Pomoc rodzicom w nabywaniu odpowiednich umiejętności wychowawczych	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Klub Rodzica”	Liczba rodzin przejawiających bezradność wychowawczą	2018-2020
Udostępnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom z rodzin wieloprotokolowych	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Liczba dzieci z rodzin wieloprotokolowych	2018-2020
Pomoc rodzinom w likwidacji przyczyn dysfunkcji poprzez wsparcie asystenta rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2018-2020
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin, z którymi rozwiązano współpracę z asystentem rodziny dzięki realizacji celów współpracy	2018-2020
Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność, choroby psychiczne)	Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium” Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie PPA	Liczba osób dorosłych objętych terapią. Liczba dzieci objętych terapią. Liczba porad: - psychologicznych - - prawnych - socjalnych	2018-2020

Rozwój działań profilaktycznych skierowanych do dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych	Szkoły Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium”	Ilość dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2018-2020
Zapewnienie dzieciom z rodzin wieloproblemowych dostępności do świetlic środowiskowych działających na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów Utworzenie jednej placówki wsparcia dziennego	Urząd Miasta i Gminy Ostrzeszów PPA Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość dzieci korzystających z placówek	2018-2020
Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ośrodek Interwencji Kryzysowej Zespół Interdyscyplinarny	Liczba „Niebieskich Kart”	2018-2020
Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zwiększenie wsparcia rodzinom, w których występuje problem uzależnienia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ośrodek Leczenia Uzależnień „Remedium”	Liczba osób uzależnionych	2018-2020

Cel szczegółowy 3: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Promowanie pieczy zastępczej w formie rodzin zastępczych, poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość rodzin zastępczych	2018-2020

Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2018-2020
Udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej	2018-2020

Cel szczegółowy 4: Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wspierania rodzin borykających się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, problemem alkoholowym, przemocą, niepełnosprawnością

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźnik	Termin realizacji
Zapewnienie warunków do rozwoju kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wieloproblemową	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA	Ilość pracowników	2018-2020
Rozwój asystentury rodzin oraz pracy socjalnej poprzez zwiększenie ilości pracowników oraz powołanie zespołów pracy socjalnej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PPA	Ilość pracowników	2018-2020

Adresaci programu

Adresatami Programu są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej,
- rodziny borykające się problemem bezrobocia, ubóstwa,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.

Zasoby instytucjonalne

System Wsparcia tworzą przedstawiciele instytucji, niezbędni do zbudowania kompleksowej oferty usług dla rodzin wymagających wsparcia. System wsparcia ma wspomagać rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji i rozwiązywaniu jej problemów. Cele Programu powinny być realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym, do zadań których należy praca z rodziną. Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów znajdują się zasoby w postaci niżej wymienionych instytucji:

- Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Urząd Miasta i Gminy Ostrzeszów
- Powiatowy Urząd Pracy
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Sąd Rejonowy
- Komenda Powiatowa Policji
- Placówka opiekuńczo-wychowawcza
- 10 szkół podstawowych
- 4 przedszkola (jedno z grupą żłobkową)
- 3 przedszkola niepubliczne
- 4 szkoły ponadpodstawowe
- organizacje pozarządowe
- placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną
- 6 świetlic środowiskowych

Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ostrzeszów na lata 2018-2020 Gminy Ostrzeszów są:

- środki własne gminy – zaplanowane na każdy rok budżetowy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z źródeł zewnętrznych

Monitoring i ewaluacja programu

Koordynatorem Programu będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie. Program jest dokumentem otwartym i długofalowym, stanowi on dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na corocznym (do 31 marca każdego roku) analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Prowadzona ewaluacja będzie polegać na dokonaniu przeglądu zrealizowanych zadań, ocenie stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników oraz wprowadzeniu tam, gdzie zostanie to uznane za zasadne, odpowiednich zmian w sposobie realizacji zadań. Po zakończeniu Programu zostanie opracowane sprawozdanie, którego celem będzie ewaluacja. Uzyskane dane zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.

BURMISTRZ

mgr inż. Mariusz Witek